

Η μικρή Entente Γυναικών

της Αίγλης Σκουρτσή

Οι πρόσφατες πολιτικο-οικονομικές και γεωγραφικές ανακατατάξεις στην περιοχή των Βαλκανίων μας φέρνει στο νου κάποιες άλλες παρόμοιες ιστορικές συγκυρίες μετά το τέλος του Α΄ παγκόσμιου πολέμου, οι οποίες οδήγησαν στη δραστηριοποίηση των φεμινιστικών σωματείων των Βαλκανικών χωρών για τη δημιουργία ενός ενιαίου φορέα, που θα προωθούσε παράλληλα με τα φεμινιστικά αιτήματα και το μείζον θέμα της ειρήνης. Η κίνηση αυτή ξεπήδησε από το συνέδριο της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών στη Ρώμη, (IAW) που συνήλθε την άνοιξη του 1923 με κύριο θέμα την ψήφο και ονομάστηκε **Μικρή Αντάντ Γυναικών**. Η πρόεδρος του ΣΔΓ Αύρα Θεοδωροπούλου, που συμμετείχε στο συνέδριο της Ρώμης, τάχθηκε ανεπιφύλακτα υπέρ της αναγκαιότητας και του ζωτικού ρόλου της ΜΑΓ και όχι μόνο αρθρογράφησε εκτεταμένα για τη διάδοση αυτής της ιδέας, αλλά έδωσε και δυναμικό παρόν σε όλα τα συνέδρια που συμμετείχε. Στο Α΄ συνέδριο που έγινε από 1-6 Νοεμβρίου 1923 στο Βουκουρεστί η Αύρα Θεοδωροπούλου μίλησε για μια «πολιτική πασιφιστική» και τη σημασία της προώθησης των γυναικείων αιτημάτων στην περιοχή της Ανατολικής Ευρώπης. Στη δε ομιλία της που δόθηκε στην Αρχαιολογική Εταιρεία Αθηνών στις 23 Μαρτίου 1924 —την οποία για ιστορικούς λόγους παραθέτομε καθώς και του Πρωθυπουργού Αλεξάνδρου Παπαναστασίου— επισήμανε την σπουδαιότητα του ευρύτερου προγράμματος της ΜΑΓ και των στόχων της, οι οποίοι παραμένουν μέχρι σήμερα επίκαιροι, ιδιαίτερα όσον αφορά την ειρήνη στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων και στη συνεργασία των Γυναικείων Σωματείων για την επίλυση ζωτικών φεμινιστικών προβλημάτων.

Το Γ΄ Συνέδριο της ΜΑΓ που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα από 6 έως 13 Δεκεμβρίου 1925*, βρήκε μεγάλη απήχηση, καλύφθηκε δε εκτεταμένα από τον διεθνή και τον ελληνικό τύπο. Ωστόσο, η σπουδαιότητα του σήμερα είναι γνωστή σε ένα μικρό ποσοστό του σύγχρονου φεμινιστικού δυναμικού της χώρας μας, όπως και το ευρύτερο έργο της ΜΑΓ, μια και δεν αναγράφεται στις ελληνικές εγκυκλοπαίδειες, αλλά ούτε και στις φεμινιστικές εκδόσεις, εκτός πολύ μικρών εξαιρέσεων.

* Το Β΄ έγινε στο Βελιγράδι το 1924, το Δ΄ στην Πράγα το 1927 και το Ε΄ στη Βαρσοβία το 1929.

** Από την ομιλία της Α.Θ. που έγινε στη μεγάλη αίθουσα της Ακαδημίας Αθηνών στις 13 Δεκεμβρίου 1925 με τίτλο «Η σημασία των Συνεδρίων».

Βιβλιογραφία: Ο Αγώνας της Γυναίκας αρ. 1-2, αρ. 3, 5, 1923, 9-10, 1924, 20-21, 1925, 46-47, 1927, 101, 1929.

Σάσα Μόσχου-Σακοράφου: Ιστορία του Ελληνικού Φεμινιστικού Κινήματος, Αθήνα, 1990 σσ. 172-173.

Ο λόγος της Αύρας Θεοδωροπούλου την τελευταία ημέρα του συνεδρίου ήχησε σαν παιάνας προφητικός και χαρμόσυνος και έκλεισε με την αισιόδοξη επισήμανση: «Γλυκοχαράζει μια καινούργια αυγή στο σκοτεινόν ορίζοντα. Κι όταν θάρθει ο καιρός που θ΄ ανατείλει ο ήλιος σε μιαν ανθρωπότητα καινούρια, όπου άντρας και γυναίκα, σα σύντροφοι ισότιμοι, θα δουλεύουν κι οι δυο μαζί, συμπληρώνοντας ο ένας τον άλλο, για την ευδαιμονία του κόσμου, τότε εμείς οι γυναίκες, που βάλामε όλη μας την ψυχή στο έργο μας θα έχουμε το δικαίωμα να πούμε με περηφάνεια: εκάμαμε το χρέος μας».

Μετά 69 χρόνια από εκείνη την πρώτη ιστορική συνάντηση των πρωτοπόρων γυναικών στη Ρώμη, πραγματοποιήθηκε το 1991 στη Θεσσαλονίκη από την «**Εταιρία Διαβαλκανικής Συνεργασίας Γυναικών Θεσσαλονίκης**» συνέδριο με παρόμοιους σκοπούς, στο οποίο συμμετείχαν αντιπρόσωποι γυναικείων σωματείων της Βουλγαρίας, Ρουμανίας και Ελλάδας, για να επιβεβαιωθεί για μιαν ακόμα φορά ότι η συνεργασία των Γυναικείων Σωματείων των Βαλκανικών χωρών σε θέματα ειρήνης, οικολογίας και επίλυσης φεμινιστικών προβλημάτων αποτελεί επιτακτική ανάγκη και ακόμα ότι «*η επίδραση των συνεδρίων στην κοινωνική εξέλιξη είναι ανυπολόγιστη. Μια διατυπωμένη απόφαση δεν είναι μονάχα λόγια βαλμένα στη σειρά. Η ευχή που εκφράζεται είναι μια ομολογία πίστωσης. Είναι μια φωνή ανθρώπινη που μιλεί σ΄ ολόκληρη την ανθρωπότητα, φωνή που, κηρύττοντας μιαν αλήθεια, την επιβάλλει στην ανθρώπινη συνείδηση. Και η φωνή αυτή που, σαν ακουστεί μια φορά, εξακολουθεί να μιλεί μέσα μας για χρόνια, για αιώνες, είναι πιο δυνατή από όλες τις οπλισμένες δυνάμεις του κόσμου. Από τα ποτάμια το αίμα που χύθηκε, από όλα τα πολεμικά κατορθώματα της Γαλλικής Επανάστασης, τι απομένει μέσα στην ψυχή μας ως δύναμη δημιουργική άλλο από το περιφημο «Κήρυγμα των δικαιωμάτων του ανθρώπου»; Κι όλες οι νέες μορφές όσες πήρε η κοινωνία από τότε και παίρνει ολοένα μήπως δεν είναι μια αδιάκοπη εξέλιξη που προκάλεσε το «Κήρυγμα» με το ξύπνημα των συνειδήσεων;*

*Κάθε αλήθεια που κηρύττεται είναι το σπέρμα ενός νέου κόσμου. Αυτή είναι η πίστη μας κι αυτή είναι η δύναμη του δικού μας έργου, εμάς των γυναικών. Τη δύναμη αυτή μπορούμε να την αποδείξουμε με θετικά γεγονότα. Όταν στα 1918, ο πρόεδρος Ουίλσον διετύπωσε τα περίφημα 14 άρθρα του, που θα ήταν η βάση της Κοινωνίας των Εθνών, η προκήρυξη του έγινε δεχτή μ΄ ένθουσιασμό από τον κόσμο όλο. Η προκήρυξη αυτή στηριζόταν σχεδόν ολοκληρωτικά στις αποφάσεις του συνεδρίου της Διεθνούς Ενώσεως των γυναικών για την Ειρήνη και την Ελευθερία, που είχε γίνει στη Χάγη, στα 1915. Ένα άλλο γυναικείο συνέδριο, κι αυτό στη Χάγη, στα 1922, πρότεινε ως μόνο μέσο για να σωθεί η Ευρώπη από βεβαίη καταστροφή μιαν **οικονομική συνδιάσκεψη**. Και τώρα να που οι άντρες που διευθύνουν την Ευρωπαϊκή πολιτική φτάνουν σήμερα στο ίδιο συμπέρασμα και αναλαμβάνουν να συγκαλέσουν μια διεθνή οικονομική διάσκεψη για να εξασφαλίσουν την ειρήνη. Έτσι σιγά-σιγά τα νεφελώματα των ιδεών αποκρυσταλλώνονται σε πραγματικότητες»***